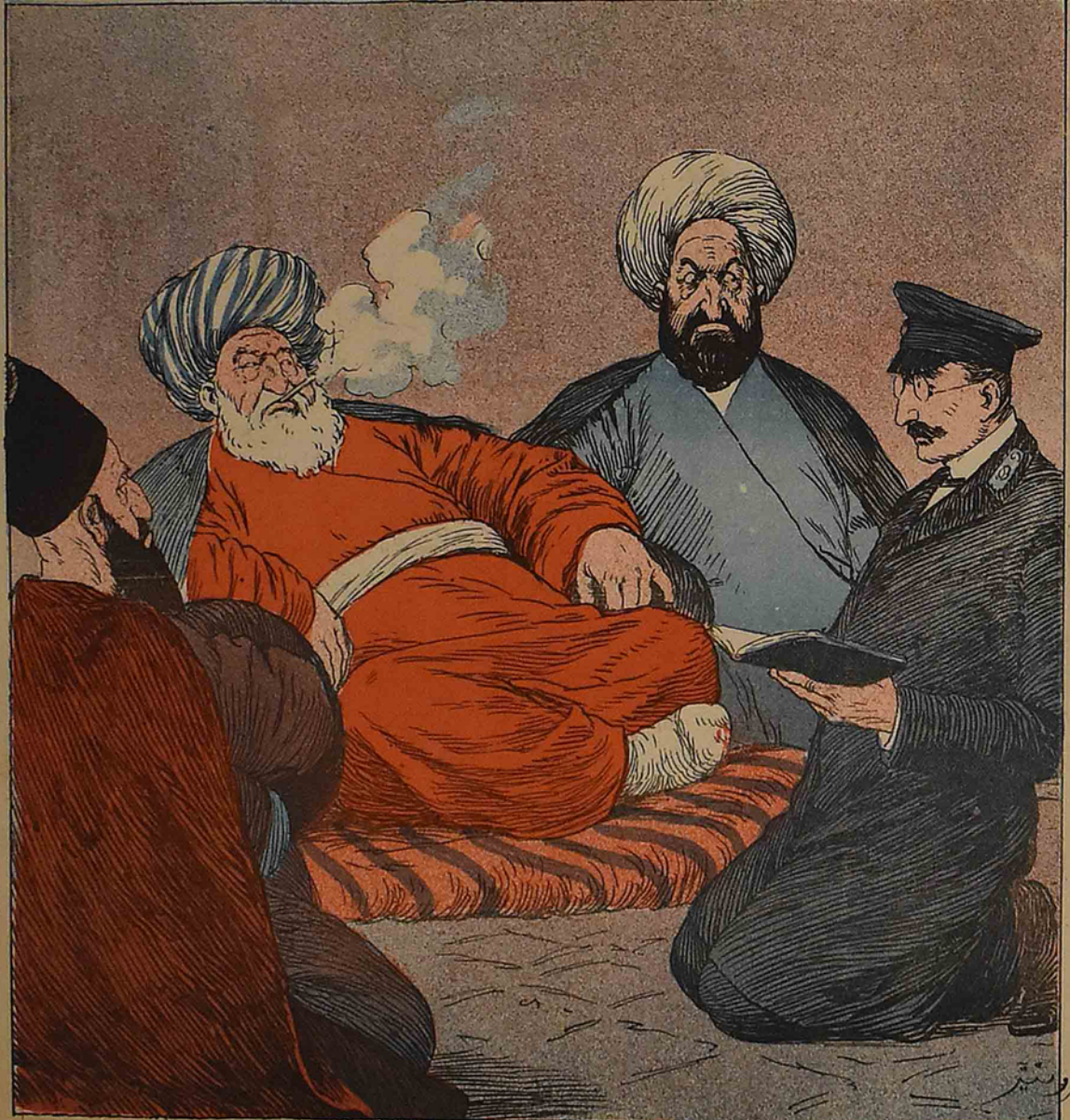

ملا نصر الدين

№ 3 ЦѢНА 12 К. МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

قیمتی ١٢ قپك ٣

١٨٩٥

Литог. С. Быкова

قا نفازا ادارة روحانيه سنده ، معلك تورك ديگدن استخاني .

آدریس: قتلین، داویدوف کوچمی نمره ۲۲.
Тифлисъ, Давидовская №24.
 Редакция журнала „МОЛЛА-НАСРЕДДИНЪ“
 تلفرام ایچون آدریس: قتلین، ملا نصرالدینہ.
Тифлисъ, „Молла-насреддинъ“
 اعلان قیمتى: یطبت ایله قباق صحیفده سطرى
 ۱۰ قېك، دال صحیفده ۷ قېك آدریس ده گیشمك
 حقى ۳ دانه یدى قېكك مارقه در.

قازنده و روسیده: ۱۲ آیلتى - ۵ منات
 ۶ آیلتى - ۳ منات
 ۳ آیلتى - ۱ منات ۶۰ قېك
 اجنبى ملکنلرده: ۱۲ آیلتى - ۶ منات
 ۶ آیلتى - ۴ منات
 تک نسخى ادارهمزده ۱۰ قېك،
 اورگه شهرلرده ۱۲ قېك.

البيات

اوغرى، اجامر دولوشا مسجدہ
 زنك وورا، طوی جالا، شاختی گیده
 باش قولاغین قاتنه غلطان ایده
 دینمه دانشما بوده یاھو کبچر
 توستی یاسا مسجدی کلخان اولا
 تاب ایلمك خارج امکان اولا
 مرثیه مز کذب اولا، بهتان اولا
 اینجه قاندان بوده یاھو کبچر
 «جا کر» اولا مرثیه خون صحیح
 قولی غلط، فعلی تماماً قبیح
 ومدة جنت ویره خلقه صریح
 دینمه دانشما بوده یاھو کبچر
 «بزازمز» (*) باشه جالا شرقی
 گندینه ترغیب ایلیبه ملتى
 امر ثواب عد ایده بو بدعتى
 غم یمه صبر ایت بوده یاھو کبچر
 مسجدگه اوغرى گیره آشکار
 سرت ایده چکمه قالوش مرته وار
 پای برهنه قالاسان زینهار
 دینمه دانشما بوده یاھو کبچر
 (*) شهیدی محمد کلتروف (.....)

ملتکک حالی پریشان اولا
 هر بر ایشی نفرته شایان اولا
 جاهل اولا وحشی و نادان اولا
 غم یمه صبر ایت بوده یاھو کبچر
 دایرة عقل و ادبسن کنار
 امری مسلمان ایده دایم شمار
 اولمیا پر کیمسده ناموس و عار
 غم یمه تاب ایت بوده یاھو کبچر
 هر ایشیز مسخره لی گولمہ لی
 اولسا ییزیم، یوزما کیفک آی دہ لی
 هر نیله کلب جعفر کلب علی
 غم یمه تاب ایت بوده یاھو کبچر
 واعظمز سویلیبه منبرده گر
 بئر علم، معجز شق القسمر
 زعفر جنردن سگا ویره خبر
 ساکت و لال اول بوده یاھو کبچر
 مرثیه خون گونده چچا منبره
 خلقی سویا دوشبه اسلا یره
 تاب ایله، فوز بیله، ایمان گونلره
 اینجه صبر ایت بوده یاھو کبچر

پیشینک

برگون یولداسم مشهدی موزالان. بگه دیوارک دینده اگله صوب، ایرانک ایندیگی وزیرلری کیمی درده شیردیک. یولداسم باشلادی که: لاغلاغی! بیر حکایه سویله، وقتز کیچسون. منده باشلادیم:

هیج یادیمدان چچماز، ۸-۹ یاشنده ایدیم. ییزیم ایوده بیر زیانکار پیشک وارایدی. آنالینیم هر نه گیزلر دینه، ناپوب یردی. چوق حرامی ایدی، لاکن من اونی آرتق سهوردیم.

بیر گون، آتام ایشلمگه گیدنده آنالینیمه تاپشوردی که: بو گون جانم دولما ایستیر، پیشیر، نهاره گلهرم بیریک.

آنالینیم دولما پیشیرمگه باشلادی. منده ملایه اوخوماغه گتدیم. نهاره وقتی گلدیم. آتامی چوق گوزلهدیک که گله برابر نهاره ایدمک. گلمه دی. من ایسه آچیمدن اولوردوم. آنالینیمه یالواردیم که برآز منه ویرسون. ویرمدی، کچهیلی باشه ووروب قوودی، و دیدی که: آتاک گلمه مش، سنه بر زاد یوخدر.

دیشاری چخدیم. لاکن، آچیمدن گزیمگه حالم یوخیدی. ایکیندی کچهیلدی. دخی صبر ایله بیلیردیم. او یرری قاپودن یاواشجه گیزدیم ایوه دولمان یر آز حبیبه دولدوردیم، دیشاری اکیلدیم. دیوارک آرخاسنده گیزلنوب، دیدیم. یوب قورناراندان سورا عقم باشما گلدی. فکشلدیم که آنالیم آخنامه دولسای گوره جک، یلدیگی آنلیاجاق. منی آتاه کفی ایستدیگی کبی دوگدوره جک. دوشوندم: من نه قایریم، قورتولوم. خبلی فکشلندن سورا، ییزیم اوغری پیشک-که اوده گورونور آچلغندن اوغورلغه چیمیشیدی - یادیمه گلدی. یاواشجه توتوب مطبخه سالدیم. قاپوسنی محکم قاپادیم. اوزومده گلوب آنالیمک یاتنده اوتوردوم.

برابر آتامی گوزلیوردیک که گلگون نهاره ایدک. آخنامه یاووق آتام گلدی، آنالینیم مطبخه یوگوردی. بر آز سورا دیزلرینه وورا وورا گلدی، و آغلیان کچی ایوب دیدی که: توپراقلار باشما، یانی قارا، گهره جک پیشک دولمانک هاموسنی یوب. آتام آچقلاندی، سوپورگبی آلدی. هامی برابر پیشگی دوگمگه گتدیک. قاپویی قاپادیم. آتام سوپورگه ایله، آنالینیم باشماق ایله پیشگی او قدر ووردیلر که هاردا گیزلنه جگنی چاشیردی. مینو... مینو... دییه

یانبیلی باغیریدی. اوزینی بو بوچاخندان او بوچاخه ووروردی. آنالینیم تونماق ایتمه دی، اتنگی ایلبوب آرخاسی اوسته یخیدی. آتام داهاده آچقلاندی. ایستدی که پیشگی لاپ اولدورسون. پیشک قانیدی که قورتولماغه چاره یوخ، یردن آتامک اوسته توللاندی، اللرینی او ایله برک چیرماخلادی که قان آخماغه باشلادی. آتام گوردی که ایشک اوراسی دگل، قاپویی آچدی، پیشگی آزاد ایتدی.

من حکایه می قورتاردیم. سورا، مشهدی موزالان بگه دیدیم که: سن چوخ یرلر گزیمیشن. چوخ کتابلار اوخومیشن. عقلی بر زاد سویله، منده نه شیدیم.

مشهدی موزالان بک — لاغلاغی، باکونک اوستنده دوغان «هلال» نه او ایله لسکلی ایدی؟ آفرین دیهرم، ییله سن؟

بن — بلکه، جماعتندن اوتابوب، اللرینی یوزینه توتوب.

— اوده یر یگیتلکدر، لاکن او ایله دگل.

— بلکه محرمکده بی هیبتده باشی باروب،

— آفرین، ایندی یلدک. «آری» نلکده ویزوزینی ایشیدیرسنی؟

— ایشیدیرم، نه وار؟ یوخسا، او زیرلفتی نده موسیقی می

اوخشاماق ایستورسن؟ آخر، من سنه دیدیم که عقلی باشلی شیردن دانیش. سن گنوروب اوشاق ایشلرندن آچیرسان.

— یاخش، اونلاری بیراخ، سن بو یاز بیچلرک و عقلی

باشلی آداملارک سوزلرینه نه دیورسن که هی دیورلر:

«آدام او ایله یازمالی، او ایله ملایانه سویله می که هیج بر

کک عقیده سنه، عادتیه، ایشنه، نفعه توخونماسن، کیتنه ده گمه سن.

ملا، آرواتلارمزدان دانیشانده، مبادا «حجاب» سوزینی دینگه گتورمسن.

اگر گتورسن، ملته، انسانیتقه خباتلک ایشش اولورسن. چونکه

جماعت هم سندن، همد معارفندن نفرت ایدر، اوتاقلارینی اوخو

تمازلار. آرواتلاردان دانیشانده، آنجاق اوخوماغک یاخش اولدوغنی

دیه سن، اوخویاندان سورا، نه جور اولاجاقلار، نه ایده جگر، بوا

سینک اوستی آچباسان. بیر سوزله قاش قایدرار کن، گوز چیطار مباسن.

— منه قالسا، اولار «کیچلر محله سنک» و «شطان بازاریک»

سوزلریدر. چونکه «حجاب» مسئله سندن سورا، فرلاک اوخومالاری،

خصوصیه روس ایشقولارینه گتیمکری داهاده چوخ آرتدی.

— یولداس، دوغوروسی، اونلارک سوزلری منهد یشه یاتیر.

هر شی گرک یاواش یاواش اولا، بو جاهل جماعته یردن بره

هر شی دیک اولماز. اونلاردان آیریلماقد اولماز: اونلار مسجدلرده

مرته اوخودورلار، سنده غازیگی گرک مرته شمرلره دولدورسان.

مالار یلدیه یلدیه، خرافاتی دین احکامی دیبه وعظ ایدیرلر. سنده

گرک ییله ییله، هدرن یردن ایله، «واشیرما» ایله جماعتی اوز

طرفه چکسن. گورورسن، گورورسن: یاز گلمه مش چچک

آچیلیر. وقتی گلمه مش ایران اوایلیر. مگر «اکمال» قانوتی دانیسانی؟

— گورونور، هله ایران گوجلیمه و زور گورمیوب، یوخسا

نه ایشک ایرانماق، یر ایینی آددیمه اویانا توللارن، فرانسه، عثمانلی

اقلایی، یعنی اورا پیشیکرک چیرماقلاری اولماسیدی، او مسکتلر

بو گون، بو حالتدمی اولارلاردی؟

— عثمانلی اقلایی ایله پیشیک چیرماغنک نه مناسقی؟

— مناسقی بودر که: دوگولمک دن، خرافاتن؛ اسارتن،

جهالتدن قورتولماق ایچون، آریا یر «حیرماخ» ده لازم. بیر کره

تولی ککین یز آل، میدانه چخوب اونا مانع اولانلاری چیرماقلاسه

سورا کبلره یول آچیلار. ایش آسانلار.

— بوش فلسفه، داها دوغوروسی سفطه: انسان نه ایشینی

او ایله توتور که چیرماخلاماغا محتاج قالور. عقلی آدام سوزلرینی

او ایله ملایانه و یاواش یاواش سویلیه بیلر که هیج کک عقیده سنه،

عادتیه توخونما، نفرت قازانما، هم اوزی راحت ایله، همد ایشینی گوره،

— بو سوزلر، شککی ملالارینک سوزلری کبی ظاهراً خوش،

بائنأ بوش. حضرت محمدن، موسی دن، عیسان، غالب لادن، تولتوی دن،

ابن رشدن، مدحت باشان داها بویوک پیشیر، عالم و حبیبی

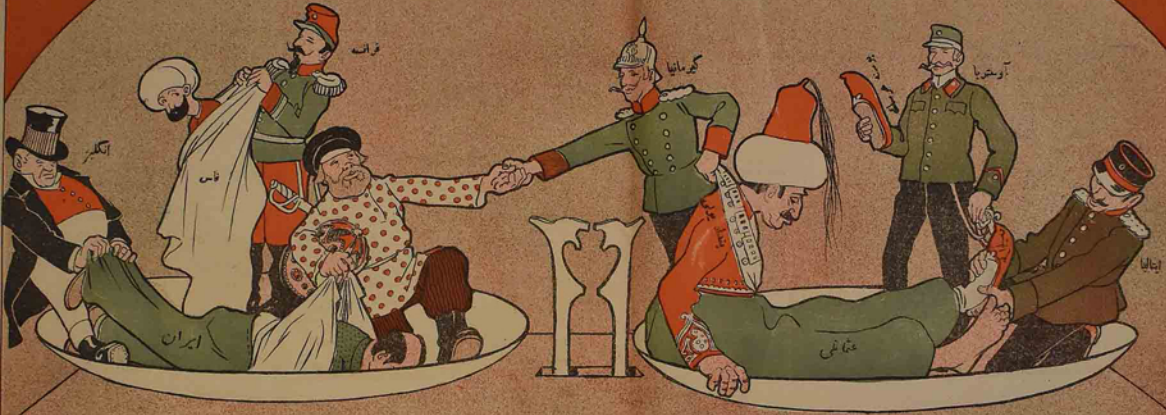
کیملر وار؟ گورک بونلار جماعته نه جور رفتار ایمنیر. حالبو

که همیشه بونلارک ایزلرله گیتمگه، بونلاره تابع اولماغه جان آتاریخ:

اگر، حضرت محمد اوز آنا ایلسنک، اوز فونشو و جماعتک

اتفاق مئكت

اتفاق مئكت

يوروبا دوللرينىڭ موازىنە و رقابىتى و مىللەتلەرنىڭ اوندان گوزلەپ كىلىرى نىمىت .

تأسف

بخارای شریف امیری عبدالاحد خان وفات ایلهدی. الله زحمت ایله.

هامی مسلمان غازیقلری مرحومی (بیز مرحوم یازمشق، مدحک آلتنه میلچک(سینک) اوتوروب، مرحوم اولوب) مدح و ثنا ایدرلر. ییزده بورچدر که اونک صفات خایهلرندن دانتاش:

مرحوم، عمرنده ۲۰-۳۰ دفعه روسیه به گلوب، یالطاده اوتوروب روسلارک مدنیتندن، مکتبلرندن، شهرلرندن خیردار اولدی. هر دفعه بخاریه قایدانده اعلم حضرت ایله بیرلشوب، بخارانک هرگوشه سنده ییرر عالی مطرب خانه، بچه باز دائره سی میدانه گئوردی. اوز وقتنده، عسگری اوپله راحت ایدی که مسکنده بر اغشاش اولانده، اوز عسگرینه هیچ زحمت ویرمزدی. دیردی: قوی روس عسگرینک جانی چخسون، زحمت چکوب گلگون، ساکت ایله سون. عبدالاحد اولندن سورا، اوغله یوز جووال میدال، ایکی یوز پوت قوت معجونیه، اللی پوت توپور، بیر توپ، ۷۵ تنک، ایکی میلیون ایشک بیراخدی.

گیجه تیلغرافلری

باکو — بو گیجه، بی بی هیبت زیارتکاهنده، قاضی میر کرم آغا بی بی هیبت بیخظریله صحبت این وقتنده، گورور که پنجره نیک یاتندن هیبتلی بیر زاد ییل کیمی اوتوب، جنوبه طرف گیندی. باکو — شهرده سس وار که میر کرم آغانک بی بی هیبتنه گوردیگی مارگیلان طرفندن قاچان ذوالجناح در.

سالیان — گزلین خبر وار که «ذوالجناح» مرثیه خوان حاجی ملا حبیبقلینک ایوبنه گلوب گوروب.

گیجه یاریستندن سورا اداره مزه گلن تیلغرافلار:

طاشکند — باکو غوبرناطورینه: مرگلان شیمه لری حددن آرتق هیجانده درلر. دیپورلر: اگر ذوالجناح حکومت قاپوب ویرسه، ملی مکتبلر میز آچما جاییخ.

خبر وار که ذوالجناح سالیانده در. توقع ایدریم توتوب بورایه گوندره سکر. طاشکند غوبرناطوریه.

باکو — طاشکند غوبرناطورینه: سالیان ناچانیکندن بو دقیقه گلن تیلغرافه گوره ذوالجناح قارا باغده ملابناک قبرینه زیارته گیدوب. باکو غوبرناطوریه

پتربورخ — قاقاز نامیبتیقنه: ذوالجناحی تومساق باره سنده ایپراتور حضرتلرینک امرینی سیزه تبلیغ ایدریم. و اوز طرفندن علاوه ایدریم که مسلمانلارک ذوالجناحی قاجیرتاقارلارنده، بطلق سیاسی مقصدلری واردر. باش وکیل ستالیین

لوندون — بیرلینک سیاسی محافلی هیجانده در. دیپورلر که: ذوالجناحک اوستینه کی گورگچیلرندن بیری پتربورخه، او بیری بیرلینه طرف اوجوب گیدوبلر که ایران باره سنده، روس و گرجی آرا سنده اولان گزلین دانتیققلاری دوپوب، مجتهدلره خبر گئورسونلر.

عزیز و مقدس اولان عقیده لرینه، عادتلرینه، دولناقلارینه توخونمایوب اولارک خوشه گیمه چک صورته باواش یاواش رفتار ایسه ییدی. جماعتک اولدورمگندن قور تولماق ایچون گیجه ایلم مدینه به قاجانه مجبور اولارمیدی؟ اگر حضرت موسی فرعون و جماعتی ایله ملایانه دولنا سایدی، داها تبه چولورنده قالارمیدی؟

اگر حضرت عیسی ملتبه خوشه کبچینه ییدی، اولارک عقیده سینه توخونماسایدی، دار آغانجین آسبلوب اولمیدی؟ اگر حضرت ذکریا جماعته بلی بلی دیوب مدارا ایسه ییدی، خیزارلنوب تلف اولارمیدی؟

اگر حکیم غالبلا، دینانک هرلندگی انکار ایوب خوش رفتار ایسه ییدی، دیرناقلرندن چکبلرمیدی؟ اگر ابن رشد، ابن سینا ملالارک و عوامک ضدینه سوز دانتشماسیدیلار، تکفیر اولونارمیدیلر؟

اگر مدحت پاشا عمومک فکریه رعایت ایسه ییدی، طائف زنداننده کومک سیز قالوب بوغولارمیدی؟

اگر قالمسوی، اوز عقیده سی اوستنده دورماسایدی، کبابلردن فوولارمیدی؟ دخی هانسی برینی سایام!

— دخی بر زاد لازم دکل، پشیمان اولدوم پیشیک حکایه سینه قولاق آسماغه. آخ پیشیک، پیشیک!

« لاغلاغی »

ایرانلیلره

قورخمایک تبریزه گر گلدیسه اول خان رحیم ده گیشوب فکرینی بالمره اوارب قلبی حلیم. ایلمز برده تجاوز. سیزه خاطر جمع اولک! تولکی تک توبه ایوب در، بو جفا کار قدیم. متحمل اولک افالنه، گرچه دیلوب: «روح را صحت نأجس عذابت الیم.»

فضول

ذوالجناح

چیمئون — (مارگیلان شهریه خوفد شهرینک آرا سنده در) غاشور. گونی میدانده گزدرییران ذوالجناح آدلی حضرت حسینک آتی شیمور بالابان و شاخی سندن جوته گلوب، میراث انیادن اولان ایستی قلیخ. بر عینه و ایکی آغ گورگچینی گوتوروب قاجوب. پورا شیمه لری هیجانده در. هر طرفه آدم سالوبلار، بر خبر یوخدر. آغ باقتال دسته سی آرتق تلالش ایدر. بو باره ده نیچه روایت وار: بعضی دیپورلر که ذوالجناح ایرانه گیدوب که نجف مجتهدلرینک سیاسی مخابره و یوچتا ایشرینی. عمله گئورسون.

بر یازاسی ده دیپورلر که: «غیبت» احتیبار ایتش. هر کس قاقازده گورسه توقع ایدریک که تیلغراف ایله خبر ویرسون.

حسد

بو آخر زمانلارده، ايروني غازيتلري، گنجده سكي مسلمان مغذوعاتك ترقى سندن بحث آجوب دانيشلارلا، و مسلمانلاره آچيخدان آچيغه حسد آپاريرلار. مثلا، «مشاق» غازيتي ۲۵ مجي نومره سنده بويله يازير: «اگر مسلمانلار بويله گنجهلر، اون بوش ايل دن سورا، قافقازي البرينه كيچيره جكلر. گنجده آلتى آينه بر ايروني كتابي باسيلماديني حالده، مسلمانلار گونده بر كتاب چخارديرلر. مثلا، «الشيخ آخوند حاجي محمد حسن ملازاده گنجه وي» جنابلارنك تاريخ كتابي هله ياددان چخامش. بو تيزلكده «شكوفه» آندنه ۱۲۶ صحيفه لي بر مرقيه خوان كتابده ميدانه چخدى.»

كتاب، اما، نه كتاب؛ دوغودان، اسلام عالمك شكوفه سي چيچكي آ مسلمان معلملي اوشاق تربيه سي نك روخي و اولك تاثيريني ياخشى يلدن يكرندن، مسلمان بالالارنك باشلارنه مليت و وطن حسني خرده ياشده دولدورماق ايچون بو كتابي مکتبلره قبول ايتنك ايتيورلر، اگر باشه چخارسالار، اولوقت بونسلارگ قباغنده ايش گورمك چوخ چتين اولاجاقدر. اوخوجيلر مزي بو كتابه آشنا ايتنك ايچون آشاغنده كي عالي سطرلري نمونه ايچون يازيرنخ:

من كلام ملا محمود چاكر نخبچواني
 زنگي صفت رقيبيلر حوري لقا ايلن
 حيف اولمادي نصب او حوري لقا بگا
 اول گوزلري قرا، يوزي گل دلبرم هاني
 بر يوسه بلرندن ايده چون عطا بگا

ملا نصرالدين: «شكوفه» نك مؤلفي ايله، طاشكندده چخان «كنزالحسين» نك صاحبندن توقع ايديريك كه زمانه سياستك نازكلگي فسكر ايديوب، حكومتك و قونشولارگ نظرلريني جلب ايدن و اسلام عالمي هيچانه گتوروب ترقيه ترغيب ايدن بويله اثرلري يازانده ير آز احتياطلاي اولسونلار.

يارلديم

قافقاز مسلمانلاري توركستانده كي شدلكي زلزله لرده مبتلرجه دين قارداشلارينك، قيشك بو وقتنده ايوسز و آج سوسز قالدقلريني غازيتلرده اوخويوب فنا حالده درده نيرلر.

هر گون مسلمان غازيتلر نده يازيلان «اتفاق و اتحاد» مقاله لرينك تاثيرندن اولماليدر كه قافقازلار ل توركستانده كي دين قار داشلارنك بو مصيبتلريني دويان كيمي هر يرده اعانه لير يعوب گوندريلر.

شاغ اولسونلار بوش لاق ايله ملت پورولك گوسترمين قار داشلار! چوخ شاغ اولسونلار كه بويله حقيقي ملت پورولك گوستروب، «سيزدن بر زاد اولماز» دين قونشولارمزاك آيلنلريني قاريدلرلار.

باكو مخبرنجر

مخبره

محمد علي:

سوغلكي سلطان بايام! سويله سنك خالك نهدر؟
 من كه بر شوخ مادمازك عشقنده الدن گنجهتم!
 شهردن شهره بوتون آروپوياني اوغراشمشام
 ايت قزي رام اولمادي هر درلو الحاح ايتشم!!!

حيد:

مده لي! آرتق حارتموزلق مراقم قالماش
 كركي، ميشاري يعوب باشقه ايوه گوندرمش
 اولكده توك تك هوايا! وار ديرلر، اوندان قورقشام
 خانه دارو يعوب، بر آقبهك دوندرمش

موقتى مدير: محمد علي صدق.

«غرامفونوو»

آسيونيرنى شركتى

قافقاز و زاقاسي شعبلري، قتلبيده، قالاوينسكى
 پراسيقتده لمره ۹.

محترم مشتريلر مزاك اعتقاسين تازه حاضرلامش ذبلده كي
 پلاستيق قالاره جلب ايديريك:

اسلام عبدالله يوف مشهدي فضلي يوف باقرات
 نقول بوايلس مجيد بهبودوق اي. آميريدزه
 اوچوز قيمته سايلان ساخته پلاستيق قالاري آلماقدان
 ساخلانماق ايچون مشتريلر مزاك اعتقاسين بوگا جلب ايديريك
 كه پلاستيق لرده و آبار اتالارده بريم كارخانه مارقمزه
 «يازان ملائكه» يه اعنا ايتسولر.

بو پلاستيق لمرى آلماق اولار ع. ايندريز يشك مغازاسنده
 باكو، مبلو تيسقى كوچه، «يوروپا» مهمانخانه سبله روبرو.
 و قافقازك حامى معروف مغازلر نده.

طلب ايديك بريم مفته پريستور اتتمزي

КРЕМЪ НЕЛЛИ

HELLY'S CREAM.

قريم نيللي

انگليز زاده كانلري ساتر لر ندين زياده بو (قريم نيللي)
 ايشلدرلر، فولك، و جودگ دريسي آغار ديوپوموش اتقى
 ايچون هر ايل لوندونده بريليون بائقه ساتيلور. (قريم نيللي)
 انسانك يوز نده اولان لسكه لرى تميز ليور ساتيلير مورمالير
 دو، غنلينسغ، قارماش، و قوم اينا سي و جمه آيتقا و آيتقار
 سقى دكالر ده بر شيشه الوب نوموش ايتنك اولار شيشه سنك
 قيمتي امنات، آيك و امنات، آيك، نالوز ايله گوندريله
 «يك ارتقندر» كل روسيه ايچون ادريس: موستقوده
 بير جيسيتقا، واسيلووسكى بيرنولوق، ۳ نمره لي ايو

اینسپکتور — اوراسی سیزه یاراماز، چیغک دیشاری، اوتانمازلارا!

اینسپکتور — ها، باخ! سزک بریکز و حالکز بویله اولمالیدر.